

Manuál pro doktorské studium

Univerzita Karlova

2017

Manuál pro doktorské studium

Kvalitní, mezinárodně uznávaná univerzita výzkumného typu (research university) nemůže existovat bez úzkého propojení vysokoškolské výuky a vědecké činnosti a bez výchovy vědeckého dorostu. Studenti doktorského studia jsou sice podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, studenty třetího cyklu, ale současně již mají nakročeno do vědecké sféry, a tomu také odpovídají jejich studijní povinnosti. Vzárostající počet studentů doktorského studia, narůstající počet studijních programů a studijních oborů, velký počet oborových rad, jejich členů, velké množství školitelů a konzultantů vyžaduje zpřehlednění a zpřesnění některých činností spojených s naplňováním doktorského studia.

Podnětem k vytvoření manuálu pro doktorské studium byla potřeba sjednocení organizace a postupů v některých oblastech doktorského studia. Manuál zohledňuje výsledky úsilí pracovní skupiny, jejíž členové se pohybují v reálné a exekutivní praxi doktorského studia, připomínky kolegia rektora i reálnou praktickou činností při naplňování doktorského studia. Doktorské studium je ve srovnání s bakalářským a magisterským studiem nejméně předpisově ukotveno. Manuál shrnuje činnosti, práva a povinnosti jednotlivých subjektů účastnících se na realizaci doktorského studia. Většina ustanovení je deklaratorního charakteru vzhledem k tomu, že vyplývají ze zákona o vysokých školách či z vnitřních předpisů Univerzity Karlovy. Materiál je určen účastníkům doktorského studia a pracovníkům jednotlivých fakult pro snazší orientaci v doktorském studiu. Manuál obsahuje i ustanovení, která zákon o vysokých školách ani vnitřní předpisy Univerzity Karlovy dosud neupravují. Manuál zahrnuje ustanovení týkající se oborových rad a jejich předsedů, garantů, školitele (případně konzultanta), děkana a rektora a samozřejmě studenta doktorského studia. Zohledňuje také specifika doktorských studijních programů v biologii a medicíně a Koordinační rady těchto programů. Při realizaci doktorského studia všichni zúčastnění dbají a dodržují stávající platnou legislativní normu¹ a vnitřní předpisy Univerzity Karlovy.²

Vědecká i pedagogická činnost na Univerzitě Karlově předpokládá dodržování etických principů, akademických svobod a zásad autonomie vědeckého poznávání, čestného a poctivého jednání členů akademické obce. Přesnost a objektivita použitých metod patří k základním zásadám vědecké a tvůrčí činnosti. Respektování uvedených principů, svobod a zásad tvoří neoddělitelnou součást doktorského studia.

Zpracováno dle: Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách; Studijní a zkušební řád Univerzity Karlovy (s účinností od 1. 10. 2017); Statut Univerzity Karlovy; Řád přijímacího řízení pro uchazeče a Opatření rektora č. 10/2013. Dostupné na www.cuni.cz.

¹ Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (ZoVŠ).

² Statut Univerzity Karlovy (Statut), Studijní a zkušební řád Univerzity Karlovy (s účinností od 1. 10. 2017) (SZŘ).

Obsah

	str.
1. Oborová rada	3
2. Předseda oborové rady	4
3. Garant doktorských studijních programů	4
4. Školitel	5
5. Konzultant	6
6. Doktorské studijní programy v biologii a medicíně (DSPB)	7
7. Student	8
8. Děkan	9
9. Rektor	9

1. Oborová rada

V doktorském studiu zaujímá zcela nezastupitelnou úlohu oborová rada, na níž leží hlavní tíha odpovědnosti za obsahovou náplň studijního programu/oboru i za jeho realizaci. Oborová rada doktorského studijního programu se zřizuje pro doktorské studijní programy, resp. jejich studijní obory. Její členy pověřuje a odvolává rektor.³ Funkční oborová rada je zárukou fungování doktorského studijního programu/oboru. Oborová rada je oprávněna podávat podněty ke schválení děkanovi. Komunikuje se studentem, školitelem, případně konzultantem a s vedením fakulty.

- 1.1 sleduje a hodnotí celé studium v doktorském studijním programu tak, aby bylo v souladu s obsahem studijního programu/oboru;⁴
- 1.2 navrhuje program přednášek, kurzů a dalších forem studia v daném studijním programu/oboru v souladu s obsahem studijního programu/oboru;
- 1.3 navrhuje děkanovi složení přijímacích komisí pro každý akademický rok;
- 1.4 posuzuje a schvaluje individuální studijní plány studentů doktorského studijního programu/oboru;⁵
- 1.5 schvaluje změnu individuálního studijního plánu na základě stanoviska školitele, případně konzultanta;
- 1.6 sleduje, aby téma disertační práce bylo v souladu se studijním programem, studijním oborem, který student studuje;
- 1.7 schvaluje změnu tématu disertační práce na základě stanoviska školitele, případně konzultanta;
- 1.8 navrhuje děkanovi příslušné fakulty jmenování školitelů v souladu se studovaným programem/oborem;⁶
- 1.9 navrhuje děkanovi příslušné fakulty v případě potřeby jmenování konzultantů;⁷
- 1.10 určuje požadavky ke státním doktorským zkouškám v souladu s obsahovou náplní platné akreditace;
- 1.11 sleduje a hodnotí průběh studia jednotlivých studentů písemně minimálně jedenkrát ročně;⁸
- 1.12 podává děkanovi návrhy na úpravu stipendií;
- 1.13 doporučuje spolu se školitelem žádost studenta o změnu formy studia děkanovi; po uplynutí standardní doby studia studenta již není jeho doporučení nutné;⁹
- 1.14 oborová rada je usnášeníschopná, jsou-li přítomny alespoň dvě třetiny všech členů. Oborová rada rozhoduje na základě hlasování. Každý člen má jeden hlas. Hlasy všech členů jsou rovné. Návrh je přijat, jestliže pro něj hlasuje nadpoloviční většina přítomných;

³ § 47 odst. 6 ZoVŠ, čl. 22 odst. 13 - 14 Statutu.

⁴ § 47 odst. 6 ZoVŠ, čl. 10 odst. 7 SZŘ.

⁵ Čl. 10 odst. 8 SZŘ.

⁶ Čl. 10 odst. 6 SZŘ.

⁷ Čl. 10 odst. 6 SZŘ.

⁸ Čl. 10 odst. 8 SZŘ.

⁹ Čl. 10 odst. 11 SZŘ.

- 1.15 počet přítomných členů komise pro státní doktorskou zkoušku a obhajobu doktorské disertace nesmí být menší než tři.¹⁰ Členem komise pro Státní doktorskou zkoušku bývá zpravidla školitel a nejméně jeden člen komise není členem akademické obce fakulty;
- 1.16 pravidla pro jednání oborové rady stanoví fakulta, v případě studijních programů/oborů uskutečňovaných společně více fakultami stanoví pravidla pro jednání oborové rady dohoda děkanů.

2. Předseda oborové rady

- 2.1 Předseda oborové rady studijního programu je ze zákona garant studijního programu,¹¹ je zodpovědný za činnost této rady. Jeho význam je dán odpovědností vůči děkanovi fakulty, odpovědností za dodržování předpisů Univerzity Karlovy;
- 2.2 odpovídá děkanovi a rektorovi za obsah a realizaci jednotlivých smluv, tzv. cotutelle (Smlouvy o společném vedení disertačních prací mezi Univerzitou Karlovou a zahraniční univerzitou);

3. Garant doktorských studijních programů¹²

- 3.1 Garant¹³ studijního programu je akademickým pracovníkem, který svou odborností a svým jménem zásadním způsobem ručí za kvalitu a za řádné uskutečňování jím garantovaného studijního programu. Je pověřen, aby ve spolupráci s orgány příslušné fakulty dbal o obsahovou a metodickou kvalitu studijního programu, o řádné uskutečňování jeho výuky, jakož i o jeho rozvíjení a pravidelné hodnocení;
- 3.2 garant doktorského studijního programu je členem příslušné oborové rady.¹⁴ V případě, že se studijní program člení na více studijních oborů, je garant studijního programu členem jedné z oborových rad a oboroví garanti jsou členy té oborové rady, jejíž studijní obor garantují. Garant studijního programu může současně garantovat jeden ze studijních oborů. Oborový garant působí v součinnosti s garantem studijního programu;
- 3.3 Garantem může být pouze akademický pracovník, který splňuje podmínky stanovené standardy pro akreditaci studijního programu pro řádný výkon činností podle § 44 odst. 7 ZoVŠ.¹⁵
- 3.4 garant studijního programu je zodpovědný za dokumentaci studijního programu pro účely akreditačního procesu a hodnocení kvality vzdělávací činnosti,¹⁶

¹⁰ Čl. 9 odst. 3 SZŘ.

¹¹ § 47 odst. 6 ZoVŠ.

¹² Čl. 22 odst. 8-14 Statutu, Opatření rektora 10/2013.

¹³ § 44 odst. 7 ZoVŠ,

¹⁴ Čl. 22 odst. 13 Statutu.

¹⁵ Nařízení vlády č. 274/2016 Sb. - Nařízení vlády o standardech pro akreditace ve vysokém školství: část 2, Hlava II.- A.I.1-3

- 3.5 v zájmu kvalitního uskutečňování a perspektivního utváření daného studijního programu garant studijního programu konzultuje a koordinuje svou činnost s děkanem, s příslušnými proděkany, s vedoucími příslušných výukových pracovišť i s garanty věcně blízkých studijních programů. Garant studijního programu koordinuje činnost oborových garantů;
- 3.6 garanta studijního programu nebo členy rady garantů výkonem funkce pověřuje a odvolává rektor.¹⁷

4. Školitel

Doktorské studium je koncipováno převážně jako studium individuální, kde je rozhodující odborný vztah mezi školitelem a studentem. Vyjádřením vzájemné komunikace je naplňování individuálního studijního plánu. Funkce školitele je pro doktorské studium nezastupitelná. Školitel má odpovědnost za kvalitu doktorského projektu (tématu) a za odborné vedení studenta.

Školitel je akademickým pracovníkem (docent, profesor, významný odborník), který svou odborností z hlediska národního i mezinárodního, občanskou bezúhonností a morálně-volnými vlastnostmi je zárukou kvalitního a řádného vedení studenta. Současně disponuje dostatkem časového prostoru pro školení studenta. Každý školitel má prokázat adekvátní znalosti platné legislativy a vnitřních předpisů UK.

- 4.1. školitele pro daného studenta jmenuje a odvolává děkan fakulty na návrh oborové rady;¹⁸ pověření, případně odvolání školitele děkanem musí být založeno ve spise studenta doktorského studijního programu;
- 4.2. vědecko-výzkumná činnost studenta může probíhat pod vedením školitele, který není zaměstnancem Univerzity Karlovy, či na jiném pracovišti než na Univerzitě Karlově, pokud je uzavřena smlouva mezi Univerzitou Karlovou, resp. příslušnou fakultou a konkrétním školitelem či pracovištěm;
- 4.3. sestavuje společně se studentem návrh individuálního studijního plánu včetně tématu disertační práce; v případě, že student nevyužije svého práva podílet se na sestavení individuálního studijního plánu, sestaví individuální studijní plán školitel¹⁹
- 4.4. schvaluje téma disertační práce navržené studentem, případně mu pomáhá s jeho formulací;
- 4.5. průběžně sleduje plnění studijních povinností studenta a pravidelně s ním konzultuje výsledky studia;
- 4.6. kontroluje, aby obsah disertační práce byl v souladu s obsahem studijního programu/oboru, který student studuje. V případě nesouladu s obsahem studijního programu/oboru navrhne oborové radě řešení;

¹⁶ Čl. 22 odst. 8 Statutu.

¹⁷ Čl. 28 odst. 10 a 14 Statutu.

¹⁸ Čl. 10 odst. 6 SZŘ.

¹⁹ § 62 odst. 1 písm. b) ZoVŠ, čl. 10 odst. 6 SZŘ.

- 4.7. pravidelně (nejméně však jednou ročně) písemně hodnotí plnění individuálního studijního plánu a toto hodnocení předkládá oborové radě ke schválení;²⁰
- 4.8. vyjadřuje se k obsahu individuálních smluv, tzv. cotutelle (Smlouvy o společném vedení disertačních prací mezi Univerzitou Karlovou a zahraniční univerzitou), zejména s ohledem na individuální studijní plán;
- 4.9. doporučuje spolu s oborovou radou žádost studenta o změnu formy studia děkanovi; po uplynutí standardní doby studia studenta již není jeho doporučení nutné;²¹
- 4.10. školitel může navrhnout oborové radě ustanovení konzultanta z řad odborníků daného oboru, který je díky svým speciálním odborným znalostem nebo metodickým a technickým možnostem schopen vést studenta v rámci určitého věcného nebo časového úseku doktorského studia;
- 4.11. zajišťuje spolu se školícím pracovištěm studentovi vlastní/individuální provozní a technické zabezpečení;
- 4.12. je v pravidelném kontaktu se studentem;
- 4.13. školí, vede studenta, doporučuje mu odbornou literaturu (prameny), učí studenta pohybovat se v odborné společnosti, vystupovat na veřejnosti při prezentaci výsledků své vědecké práce (soft skills), učí získávat finanční zdroje na zabezpečení jeho projektů, pomáhá mu s navazováním odborných kontaktů doma i v zahraničí se vstupem do mezinárodní vědecké komunity, učí ho předávat poznatky ve výuce studentům, umožňuje mu v rozumné a přiměřené míře vyučovat dle schváleného individuálního studijního plánu.

5. Konzultant

Konzultant jako špičkový specialista v dané oblasti je schopen vést studenta a doplňovat odborné působení školitele. Konzultant zodpovídá za pověřenou část povinností školitele. Nemůže však nahradit primární zodpovědnost školitele za odbornou stránku doktorského studia studenta.

- 5.1 může být navržený školitelem, případně studentem z řad odborníků daného oboru, který je díky svým speciálním odborným znalostem nebo metodickým a technickým možnostem schopen vést studenta v rámci určitého věcného nebo časového úseku doktorského studia;
- 5.2 konzultanta pro daného studenta pověřuje a odvolává děkan fakulty na návrh oborové rady;²² pověření, případně odvolání konzultanta děkanem musí být založeno ve spise studenta doktorského studijního programu;
- 5.3 konzultant zpravidla není ze stejného pracoviště jako školitel;
- 5.4 nemusí být zaměstnancem Univerzity Karlovy, pokud je uzavřena smlouva mezi Univerzitou Karlovou, resp. příslušnou fakultou a konkrétním konzultantem či pracovištěm. Je spoluodpovědným za realizaci doktorského projektu;

²⁰ Podklad pro hodnocení průběhu studia oborovou radou podle čl. 10 odst. 8 SZŘ.

²¹ Čl. 10 odst. 11 SZŘ

²² Čl. 10 odst. 6 SZŘ.

- 5.5 je v pravidelném kontaktu se studentem; dále komunikuje s oborovou radou a školitelem, případně děkanem.

6. Doktorské studijní programy v biologii a medicíně (DSPB)

Doktorské studijní programy v biologii a medicíně (biomedicíně) jsou založeny na spolupráci Univerzity Karlovy a Akademie věd ČR v oblasti doktorského studia biomedicíny, které vycházejí z Rámcové smlouvy o spolupráci při realizaci studijních programů a Smlouvy o sdružení uzavřené mezi Univerzitou Karlovou a Akademií věd ČR (2007). Současně tyto studijní programy umožňují soustředěné využití odborné kapacity obou institucí a účelné využití materiálních prostředků jednotlivých školících pracovišť. DSPB se řídí platnou legislativou pro vysokoškolské studium. Tyto doktorské studijní programy spravuje Koordinační rada v čele s předsedou. Za Univerzitu Karlovu je koordinací DSPB pověřen příslušný prorektor a za Akademii věd předseda Koordinační rady.

6.1 Koordinační rada doktorských studijních programů v biologii a medicíně (Koordinační rada DSPB)

- 6.1.1 Koordinuje doktorské studijní programy v biologii a medicíně; Koordinace spočívá v pravidelné komunikaci se členy Koordinační rady, s vedením Univerzity Karlovy a Akademie věd, s děkany (proděkany) zúčastněných fakult; dále v pravidelném hodnocení aktuálního stavu doktorských studijních programů; s vedením Univerzity a Akademie řeší případné vzniklé problémy;
- 6.1.2 její členy jmenují a odvolávají společně rektor Univerzity Karlovy a předseda Akademie věd České republiky, a to zejména na návrh děkanů zúčastněných fakult Univerzity Karlovy a ředitelů zúčastněných pracovišť Akademie věd České republiky, případně představitelů dalších zúčastněných subjektů;
- 6.1.3 její členové jsou předsedové (případně členové) oborových rad doktorských studijních programů zařazených do DSPB;
- 6.1.4 předsedu a místopředsedu Koordinační rady volí ze svého středu její členové;
- 6.1.5 děkani fakult, zúčastněných v DSPB, jednají podle smluv uzavřených mezi sebou. Případné rozpory a rozdílný výklad smluv mezi účastníky sdružení řeší Koordinační rada ve spolupráci s pověřeným prorektorem, případně s rektorem Univerzity Karlovy a předsedou Akademie věd České republiky.

6.2 Předseda Koordinační rady doktorských studijních programů v biologii a medicíně (DSPB)

- 6.2.1 řídí Koordinační radu DSPB;
- 6.2.2 je volen členy Koordinační rady DSPB;
- 6.2.3 předkládá podle potřeby, nejméně jednou ročně, a to zpravidla v březnu, orgánům Univerzity Karlovy a Akademie věd České republiky společnou zprávu o činnosti DSPB;
- 6.2.4 informuje děkany zúčastněných fakult o průběhu studia DSPB nejméně jednou ročně.

7. Student

U studentů se předpokládá vysoká motivace pro studium, odborná způsobilost, předpoklady pro samostatnou tvůrčí činnost, aktivní přístup k naplňování individuálního studijního plánu a osobní odpovědnost.

- 7.1 má právo navrhnout téma disertační práce (součást materiálů přijímacího řízení);²³
- 7.2 má právo navrhnout školitele, případně konzultanta;
- 7.3 uchazeč, který byl přijat ke studiu, má právo na zápis do studia doktorského studia. Toto právo vzniká sdělením o rozhodnutí o přijetí ke studiu;²⁴
- 7.4 má povinnost vypracovat návrh individuálního studijního plánu spolu se svým školitelem do dvou měsíců od zápisu do studia a předložit jej oborové radě ke schválení;
- 7.5 má právo požádat o změnu tématu disertační práce, kterou schvaluje školitel a oborová rada. Změna musí být zapsána v dodatku k individuálnímu studijnímu plánu s uvedením souhlasu školitele a předsedy oborové rady;
- 7.6 má právo požádat o změnu individuálního studijního plánu, kterou schvaluje školitel a oborová rada. Změna musí být zaznamenána v historii individuálního studijního plánu v modulu SIS.
- 7.7 má právo požádat děkana o přestup z jedné formy studia do jiné formy studia, ve které je studijní program též vyučován;²⁵
- 7.8 má právo požádat děkana o přerušení studia;²⁶
- 7.9 má právo podat zdůvodněnou žádost děkanovi s vyjádřením oborové rady o změnu školitele. V případě žádosti o nového konkrétního školitele je nutný souhlas navrhovaného školitele;
- 7.10 má povinnost plnit požadavky vyplývající ze studijního programu, resp. studijního oboru, podle Studijního a zkušebního řádu Univerzity Karlovy, vnitřních předpisů univerzity a fakulty a zákonných norem vztahujících se k vysokoškolskému studiu;²⁷
- 7.11 má právo a povinnost být v pravidelném kontaktu se svým školitelem, případně konzultantem;
- 7.12 má povinnost hlásit fakultě, na které je zapsán, adresu určenou pro doručování, případně její změnu nebo adresu svojí datové schránky;²⁸
- 7.13 školící pracoviště poskytuje studentovi vlastní/individuální provozní a technické zabezpečení;
- 7.14 má právo podat žádost o přezkoumání rozhodnutí děkana do 30 dnů od doručení rozhodnutí.²⁹

²³ § 62 odst. 1 písm. f) ZoVŠ.

²⁴ § 51 odst. 1 ZoVŠ.

²⁵ Čl. 10 odst. 11 SZŘ.

²⁶ Čl. 6 odst. 2 písm. e) SZŘ.

²⁷ § 63 odst. 1 a 2 ZoVŠ.

²⁸ § 63 odst. 3 písm. b) ZoVŠ.

²⁹ § 68 odst. 4 ZoVŠ, čl. 16 odst. 1 SZŘ.

8. Děkan

Děkan jako vrcholný představitel fakulty svými pravomocemi vytváří podmínky pro realizaci doktorského studia. Jeho rozhodnutí mají prvoinstanční charakter.

- 8.1 vydává rozhodnutí o přijetí ke studiu doktorského studijního programu;³⁰
- 8.2 vydává rozhodnutí o ukončení doktorského studia;³¹
- 8.3 vydává rozhodnutí o přerušení studia a rozhoduje o dalších právech a povinnostech studentů;³²
- 8.4 jmenuje a odvolává školitele na návrh oborové rady.³³ Školitel nemusí být zaměstnancem UK. V takovém případě musí být mezi Univerzitou Karlovou, resp. příslušnou fakultou a konkrétním školitelem či pracovištěm uzavřena smlouva;
- 8.5 jmenuje a odvolává konzultanta na návrh oborové rady.³⁴ Konzultant nemusí být zaměstnancem UK. V takovém případě musí být mezi Univerzitou Karlovou, resp. příslušnou fakultou a konkrétním konzultantem či pracovištěm uzavřena smlouva;
- 8.6 jmenuje přijímací komisi na návrh oborové rady. Komise má nejméně tři členy;³⁵
- 8.7 jmenuje komisi pro státní doktorské zkoušky na návrh oborové rady;³⁶
- 8.8 jmenuje komisi pro obhajoby disertačních prací na návrh oborové rady;³⁷
- 8.9 rozhoduje o přestupu do jiné formy studia;³⁸
- 8.10 podepisuje diplom spolu s promotorem a rektorem.

9. Rektor

Rektor jako vrcholný představitel univerzity svými pravomocemi vytváří podmínky pro realizaci doktorského studia.

- 9.1 u studijního programu uskutečňovaného samostatně jednou fakultou pověřuje a odvolává garanta nebo členy rady garantů doktorského studijního programu na návrh děkana příslušné fakulty po vyjádření její vědecké rady;³⁹
- 9.2 u studijního programu uskutečňovaného samostatně jednou fakultou pověřuje a odvolává členy oborové rady doktorského studijního programu na návrh děkana příslušné fakulty po vyjádření její vědecké rady;⁴⁰

³⁰ § 50 odst. 2 ZoVŠ.

³¹ § 56 odst. 1 ZoVŠ.

³² § 68 ZoVŠ.

³³ Čl. 10 odst. 6 SZŘ.

³⁴ Čl. 10 odst. 6 SZŘ.

³⁵ Čl. 6 odst. 6 Řádu přijímacího řízení pro uchazeče.

³⁶ Čl. 11 odst. 3 SZŘ.

³⁷ Čl. 11 odst. 3 SZŘ.

³⁸ Čl. 10 odst. 11 SZŘ.

³⁹ Čl. 22 odst. 10 písm. a) Statutu.

- 9.3 u studijního programu uskutečňovaného samostatně více fakultami, společně více fakultami, s podílem vysokoškolského ústavu, pověřuje a odvolává garanta nebo členy rady garantů doktorského studijního programu na návrh děkanů zúčastněných fakult, popřípadě ředitele vysokoškolského ústavu předložený mu po vzájemné dohodě a po vyjádření příslušných vědeckých rad;⁴¹
- 9.4 u studijního programu uskutečňovaného samostatně více fakultami, společně více fakultami, s podílem vysokoškolského ústavu, pověřuje a odvolává členy oborové rady doktorského studijního programu na návrh děkanů zúčastněných fakult, popřípadě ředitele vysokoškolského ústavu předložený mu po vzájemné dohodě a po vyjádření příslušných vědeckých rad;⁴²
- 9.5 rozhoduje o žádosti o přezkoumání rozhodnutí děkana;⁴³
- 9.6 podepisuje vysokoškolský diplom a dodatek k diplomu.

⁴⁰ § 47 odst. 6 ZoVŠ, Čl. 22 odst. 14 Statutu.

⁴¹ Čl. 22 odst. 10 písm. b) Statutu.

⁴² § 47 odst. 6 ZoVŠ, Čl. 22 odst. 14 Statutu.

⁴³ § 50 odst. 7, § 68 odst. 4 ZoVŠ, Čl. 15 odst. 13-17 SZŘ.